

Reportage från början av 1960-talet

Framgångsrika sågverksbröder rationaliserar med egna patent

När den svenska sågverksindustrin i slutet av 1950-talet hade det som mest bekymmersamt med konjunkturen och somliga företag måste slå igen, gjorde bröderna Sture och Helge Svensson i Slätafly tvärt om. De startade glatt ett nytt företag, AB Torsås Ramsåg.

Första året producerade man 450 000 kubikfot sågat virke. Nu är man uppe i en miljon kubikfot om året och skall snarast bygga ut till en kapacitet av åtminstone en och en halv miljon. Orsaken till denna framgång? Brodern Sture ger receptet: omsorgsfull planering, långt driven rationalisering, hög kvalitet.

Bröderna har sysslat med skog och virke det mesta av livet. Tidigare hade de en klingsåg i Slätafly med en årlig kapacitet om 150 000 kubikfot.

-Men det insåg vi, säger Sture Svensson, att med klingsåg skulle vi inte hänga med i konkurrensen länge till. Vi beslöt att gå över till ramsågning. Men utrymmet i Slätafly för en sådan var otillräckligt och vi fick sondera möjligheterna på andra håll.

Blekingekommuner uppvaktade de driftiga bröderna och sade att de gärna ville upplåta plats för dem. Så kom Torsås företagsnämnd in i bilden, och det slutade med att Småland vann dragkampen om sina söner.

Låga frakter

Det är många fördelar med att ha sågverket placerat i Torsås. Dels ligger det i en utpräglad skogsbygd, man har råvaran in på knutarna. Dels har man kortare och billigare transporter till utskippningshamnen i Bergkvara än konkurrenterna inne i landet.

För Torsås Ramsåg stannar fraktkostnaderna från sågen till hamnen vid 6 öre per kubikfot, medan inlandskonkurrenterna kanske får betala 30 – 40 öre. Vidare har bröderna Svensson inskränkt mellanhänderna till ett absolut minimum åt alla håll.

De köper stora poster skog och stock åt gången och får på så sätt lägre inköpspriser än om det skulle ha rört sig om småpartier. I stor utsträckning har de egna avverkningar igång. De har för närvarande 75 rotposter inköpta och stående i väntan på avverkning. Därtill har de 400 000 kubikfot avverkad stock liggande på avverkningsplatserna. I lager vid sågen väntar 200 000 kubikfot sida vid sida med färdigt virke för ca 700 000 kronor.

Bröderna Svensson har 75 egna skogsarbetare igång i markerna och vid själva sågen arbetar ett trettiotal man. Så sammanlagt sysselsätter de mer än hundra man – betydelsefullt för hela kommunen.

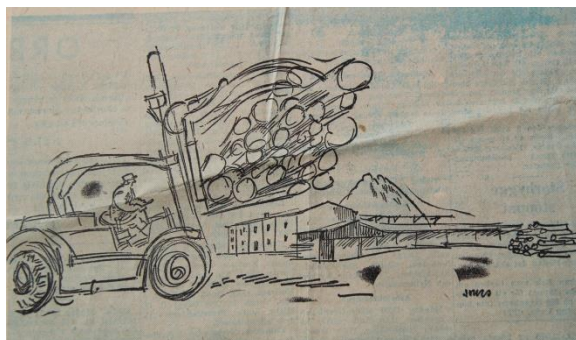
Rationaliserar med egna patent

Nu behöver bröderna Svensson utvidga tomtområdet med ytterligare åtminstone 50 000 kvadratmeter. De har två ramsågar igång nu, men de skall sätta in ytterligare två plus en flissåg och andra maskiner. Maskiner och mekanik över huvud taget är förresten ett viktigt kapitel i berättelsen om det framgångsrika sågverket i Torsås. En liten mekanisk mackapär här och en där plockar så småningom bort mycket från utgiftssidan.

När bilarna kommer med stockar tippas den buntvis på en brygga vid ett sorteringsverk av en typ som finns rätt mycket av i Norrland, men inte så mycket i Småland. Åtminstone inte vad det gäller sågverk av dessa dimensioner.

Här står nu en ensam man och sorterar stock i olika dimensioner bara genom att trycka på knappar. Stockarna matas en och en upp i en vagn som går på räls och själv stjälpes av dem i rätt fack.

Fem – sex tusen kubikfot om dagen hinner den ensamme mannen med sina tryck-knappar med. Skulle sorteringen skett manuellt med samma takt hade han behövt 8 – 10 kollegor till hjälp. Från sorteringen förs stockarna till barkning med en truck, vars griparmar famnar nästan lika mycket som ett lastbilsflak tar. Här är man framme vid ett tempo i kedjan som uppfinnaren Sture Svensson varit framme igen. Han har konstruerat en automatisk stockvändare, en genial enkel uppfinning som också sparar folk, som han sökt patent på och som tyska intressenter redan begärt få licenstillverka.

Timmertrucken som Olle Alriksson kör tar präktiga fång.

I det löpande bandet från och till de våldsamt guppande ramsågarna sitter här och där små Svenssonska specialiteter som hjälper honom att såga virke till just lägre kostnader än konkurrenterna. Där finns tryckluftscylindrar som pustar och vrider och vänder plank. Där finns en anordning som automatiskt sorterar virket i tre banor efter sågningen medan konkurrenterna i branschen får alla tre kvaliteterna i en och samma fälla och måste ha folk att plocka isär dem. Där finns en Svenssonsk uppfinning i form av en buntmaskin, som så att säga på egen hand slår ihop avfallsvirket kontinuerligt till lagom paket för transport till pappersbruken.

Med klok planering och många finurliga uppfinningar som rationaliserar produktionen klarar man sig fint i konkurrensen säger sågverksägare Sture Svensson i Torsås.

Sågspån blir skolvärme

Men sågspånshögen bak såghuset växer och börjar anta formen av ett mindre fjäll. Den ligger där obrukbar, till ingen nytta. Men bara en tid till. Vid nästa utvidgning skall man sätta in en maskin som mal sågspånen tillsammans med bark. Blandad med bark blir den bra som bränsle, och meningen är att skolor och andra offentliga byggnader i Torsås sedan skall få sågspånsaggregat och värme som kommer av sågspån i stället för olja, koks eller ved.

I går gick första båten för säsongen från Bergkvara med virke från Torsås Ramsåg. Men från Kalmar och Karlskrona är man igång sedan länge. Och båtarna går till England, Island, Frankrike, Holland och Tyskland.

Vad som stannar på hemmamarknaden är i stort sett bara virke för emballageindustrin, berättar Sture Svensson som inte är någon manschettföretagare utan deltar i sågningsarbetet var helst en lucka i något lag kräver hans inbopp. Men annars är det brodern Helge med son som svarar för den produktiva sidan medan Sture ansvarar för försäljning och inköp och hans dotter sköter kontoret.

Inte skulle jag behöva springa omkring och såga och stå i, säger Sture, men jag tycker det är så roligt att vara med så jag kan inte låta bli.